

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
хімічного факультету

«02» 09 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 2.1 Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 10 Природничі науки

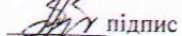
спеціальність 102 ХІМІЯ

освітня програма Хімія

рік набору 2023 /2024 форма навчання денна термін навчання 1,5

вид дисципліни обов'язкова

Розробник Приходько Тетяна Павлівна, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти

 підпис

Погоджено гарант ОП

(підпис)

(ім'я та прізвище)

Віктор Варгалоюк

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри педагогіки та спеціальної освіти

Протокол від «01» вересня 2023 року № 1

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради хімічного факультету

Протокол від «01» 09 2023 року № 1

Дніпро

2023

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф. залік	залік	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	
2023/24	1	1		1 д				1	3	90	32	16	16			58
20__/_																
20__/_																
20__/_																

1. Мета дисципліни

Формування системи уявлень про психолого-педагогічні основи викладацької діяльності, усвідомлення здобувачами сутності викладацької діяльності у вищій школі, змісту вимог до педагога вищої школи, його основних напрямів діяльності та професійної компетентності, особливостей професійного становлення та розвитку; оволодіння ефективними стратегіями професійно-педагогічної діяльності та поведінки; озброєння практичними навичками педагогічного спілкування, уміннями використовувати в процесі освіти сучасні методи та технології розвитку, навчання і виховання, засоби ІКТ; навчити проводити педагогічні дослідження, аналізувати їх результати та привити бажання до саморозвитку.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК2. Здатність вчитися, оволодівати сучасними знаннями та критично мислити.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК07. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК11. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК12. Здатність працювати автономно.

СК10 Здатність розробляти програми навчальних дисциплін, готувати навчальні та методичні матеріали, проводити навчальні заняття з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб студентів.

СК11 Здатність розробляти критерії та обирати інструменти для об'єктивного оцінювання знань студентів. підтримуючи з ними зворотний зв'язок щодо результатів оцінювання та рекомендації щодо покращення результатів навчання

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни.

Перед вивченням дисципліни «Психолого-педагогічні основи викладацької діяльності» здобувачі повинні опанувати такі дисципліни: «Педагогіка», «Психологія», «Вступ до спеціальності».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1	Знати теоретичні основи виховання, освіти і навчання, методи та прийоми навчання і виховання, вирішення педагогічних конфліктів; основні етапи становлення систем вітчизняної та світової освіти, виховання та педагогічних концепцій. Вміти застосовувати історико-педагогічні знання в процесі вирішення завдань освітньої та професійної діяльності.	СК4. Здатність інтерпретувати, об'єктивно оцінювати і презентувати результати свого дослідження. ПР06. Знати методологію та організації наукового дослідження.	1, 2, 3, 4,5, 6, 7, 8
2	Демонструвати знання та вміння професійного дискурсу дотримуючись етики ділового спілкування.	СК7. Здатність дотримуватися етичних стандартів досліджень і професійної діяльності в галузі хімії (академічна доброчесність, ризики для людей і довкілля тощо). ПР08. Вміти ясно і однозначно донести результати власного дослідження до фахової аудиторії та/або нефаківців.	4,5,6
3	Вміти: використовувати успішні техніки педагогічного спілкування, використовувати в процесі освіти сучасні методи та технології розвитку, навчання і виховання, засоби ІКТ; проводити психолого-педагогічні дослідження, аналізувати їх результати; шукати, аналізувати, систематизувати інформацію для саморозвитку та самовдосконалення.	ПР14 Складати програму навчальної дисципліни, виявляти, аналізувати та враховувати вимоги й очікування студентів, роботодавців та інших стейкхолдерів під час періодичного перегляду й оновлення програми навчальної дисципліни	2,3,4,5,6,7
4	Знати і вміти застосовувати методи стимулювання здобувачів до активної діяльності; особливості ефективного застосування спеціальних методів діагностики, навчання і виховання у вищій школі; форми виховної роботи із здобувачами.	СК9. Здатність обирати оптимальні методи та методики дослідження.	5,6,7,8
5	Знати основні компоненти готовності майбутніх фахівців до викладацької діяльності; ціннісні, мотиваційні, змістовно-операційні та рефлексивні компоненти підготовки до викладацької діяльності; вміти регулювати свою діяльність, прагнути до самовдосконалення Вміти: використовувати успішні техніки педагогічного спілкування, використовувати	ПР12. Оцінювати ризики у професійній діяльності та здійснювати запобіжні дії. ПР15 Розробляти критерії та проводити оцінювання результатів навчання із застосуванням методів і технологій, що найкраще відповідають цілям оцінювання,	2,3,5,6,7,8

	в процесі освіти сучасні методи та технології розвитку, навчання і виховання, засоби ІКТ; проводити педагогічні дослідження, аналізувати їх результати; шукати, аналізувати, систематизувати інформацію для саморозвитку та самовдосконалення.	змісту і характеру навчальної дисципліни, її окремих складників	

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
1 семестр						
<i>Розділ 1. Проблема підготовки майбутніх фахівців до викладацької діяльності в умовах магістратури у сучасних психолого-педагогічних дослідженнях</i>						
1	Тема 1. Предмет, завдання, методологічні основи курсу.	2	2			4
2	Тема 2. Психолого-педагогічна модель формування готовності майбутніх фахівців до викладацької діяльності у процесі магістерської підготовки	2	2			6
3	Тема 3. Основні компоненти психолого-педагогічної спрямованості та інтенсифікації процесу магістерської підготовки майбутніх фахівців до викладацької діяльності	2	2			8
4	Тема 4. Етапи професійного становлення та розвитку педагога вищої школи. Основні стилі професійної діяльності педагога.	2	2			8
5	Тема 5. Основні напрями діяльності викладача закладу вищої освіти	2	2			8
6	Тема 6. Форми і методи організації навчання у вищій школі. Сучасні інтерактивні технології навчання.	2	2			8
7	Тема 7. Оцінювання навчальних досягнень студентів і самоконтроль навчальної роботи у ВНЗ	2	2			8
8	Тема 8. Студент і студентська група як об'єкти педагогічного процесу	2	2			8
	Всього	16	16			58

Тематика практичних / семінарських / лабораторних занять

№ Теми	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
<i>Розділ 1. Основи організації процесу навчання у вищій школі</i>			
Тема 1	Зміст поняття «готовність особистості до викладацької діяльності». Особливості професійної діяльності викладача закладу вищої освіти.	2	3,4,5,8, 10
Тема 2	Психолого-педагогічні основи педагогічного спілкування в умовах вищої освіти.	2	2, 3,5
Тема 3	Ментальна карта: приклади та етапи побудови. Метод-портфоліо як метод самопрезентації майбутнього викладача.	2	2, 5,8, 10,11
Тема 4	Методика і методи науково-педагогічних досліджень.	2	4,5
Тема 5	Принципи навчання. Види і стилі навчання у закладі вищої освіти.	2	3,5
Тема 6	Лекція у вищій школі як провідна форма організації навчання. Методика проведення практичних, лабораторних і семінарських занять у вищій школі.	2	1,2,3
Тема 7	Методи, форми і засоби виховного впливу на особистість студента.	2	3,4,5
Тема 8	Роль і місце науково-педагогічного працівника в розвитку суспільства, його функції.	2	5,4,8
Всього годин		16	

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1	Методологічна роль сучасних підходів в освіті. Підходи в освіті. Особистісно-орієнтовний підхід в освіті. Компетентнісний підхід в освіті. Комунікативний підхід в освіті. Системний підхід в освіті (конспект).	4	1,2,4,5,6,9
Тема 2	Закономірності і принципи навчання у вищій школі (презентація).	6	2,7,8
Тема 3	Види і стилі навчання у закладі вищої освіти (конспект).	8	7,8,9
Тема 4	Загальна характеристика форм організації навчання у вищій школі (характеристика однієї з форм навчання).	8	2,3,5,6,7,8
Тема 5	Оцінювання у вищій школі, засоби діагностики (презентація).	8	4,8,9
Тема 6	Самовиховання здобувачів в умовах закладів вищої освіти (есе).	8	5,6
Тема 7	Психолого-педагогічні засади управління освітнім процесом у вищій школі (перелік нормативних документів).	8	1,7,9

Тема 8	Індивідуально-виховна робота зі студентами (конспект).	8	5,7,8,9
Всього годин		58	2

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
Задовільно/Satisfactory		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Терміни оцінювання (тиждень)	Максимальна кількість балів
1. Оцінювання активності студентів під час практичних занять (виконання 8 завдань практичних занять по 5 балів)	2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16	40
2. Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи (8 по 5 б.)	2, 6, 10, 14	40
3. Підсумкова робота (участь у онлайн засіданні круглого столу за відповідними темами курсу)	16	20
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		100

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
<i>Форма 1 – Оцінювання активності здобувачів під час практичних занять</i>	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач неспроможний надати жодної правильної відповіді на запитання, відповідь відсутня
1-2 бали	Відповідь фрагментарна. Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь презентацією.
3-4 бали	Здобувач підготував презентацію, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною, відсутній зміст, посилання на джерела/використання застарілих джерел.
5 -балів	– повна відповідь на запитання; – добре розуміння термінів і трактувань обговорюваної проблеми, уміння визначати найбільш правильні та актуальні; – обґрунтування своєї думки; – аналітичні навички в обговоренні переваг і недоліків кожного із трактувань обговорюваної проблеми; – вміння аналізувати, узагальнювати, порівнювати; – хороші комунікативні здібності; – дотримання етичних норм під час дискусії.

Форма 2 - Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи за темами 1-8

Бали	Критерій
враховується:	
• систематизованість та обґрунтованість підбраного матеріалу; • логічність, послідовність та зрозумілість викладення матеріалу; • вміння узагальнювати, виокремлювати, порівнювати; • вміння запроваджувати результати власних досліджень у навчальний процес.	
0 балів	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1-2 бали	Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь презентацією, відсутність плану, хаотичний набір методів.
3-4 бали	Здобувач підготував демонстрацію, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною.
5 балів	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів. Структурована, повна самостійна робота.

Форма 3 – Засідання онлайн-круглого столу на тему «Я майбутній викладач закладу вищої освіти»

Бали	Критерій
Оцінка	здійснюється за критеріями.
0 балів	Здобувач неспроможний надати жодної правильної відповіді на запитання вивчених тем
1-4 бали	Здобувач дає правильні відповіді на 4 запитання;
5-8 балів	Здобувач дає правильні відповіді на 8 запитання;
9-10 балів	Здобувач дає правильні відповіді на 10 запитань;
11-15 балів	Здобувач дає правильні відповіді на 15 запитань.
16-20 балів	Здобувач дає правильні відповіді на 20 запитань.

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання: словесні методи (пояснення, лекції, бесіда, диспут, презентація тощо); практичні методи (педагогічні ситуації, аналіз літературних джерел тощо), наочні (ілюстрація, демонстрація, спостереження тощо); інтерактивні: тренінг, метод ментальних карт метод портфоліо тощо.

Інструменти та обладнання: ноутбук ASUS – 1 од., інтерактивна дошка SMART board-680 – 1 од., флип-чарт – 1 од., ілюстрації, таблиці, схеми.

Програмне забезпечення: ресурси Microsoft Office365 (Teams, Word, PowerPoint, Forms), Zoom, Google Classroom; YouTube.

7. Рекомендована література.

Основна:

1. Анєнкова І.П., Байдан М.А., Горчакова О.А., Русол В.М. Педагогіка. Навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2018. 567 с.
2. Вітвицька С. С., Андрійчук Н. М. Основи педагогіки вищої школи / Fundamentals of Higher School Pedagogy: Білінгвальний навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої освіти. 2-ге вид. перероб і доп. - Житомир: Вид-во ЖДУ, 2019. - 312 с.
3. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2016. 616 с.
4. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: Навч. посіб. – Д.: Акцент ПП, 2014. – 416 с.
5. Гура О.І., Облес І.І. Професійна адаптація викладача вищого навчального закладу на етапі професійної підготовки: теоретико-методичний аспект: монографія. Запоріжжя: КНУ, 2009. -164 с.
6. Етика викладача вищої школи: навчальний посібник/ І. В. Зайченко, А. А. Каленський, Т. Ф. Мельничук; за ред. проф. І. В. Зайченка. - К: ЦП "Компринт", 2013. - 320 с.
7. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник / За ред. проф. І.В. Зайченка. - Київ : Видавництво Ліра-К, 2017. - 484 с.
8. Козлова Г.М. Методика викладання у вищій школі: Навч.посіб. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2014. – 200 с. – Режим доступу: http://oneu.edu.ua/pages/dep/csot/files/metod/navchalnij_posibnik_metodika_vikladannya_u_vishhij_shkoli.pdf
9. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навч. посіб. – К.: ЦУЛ, 2007. – 211 с

Додаткова:

1. Джаман Т.В. Історія педагогіки України: навчальний посібник. Львів: Новий світ-2000, 2018. 288 с.
- 2.
3. Зимівець Н.В. Лідерство як підґрунтя освітньої моделі «рівний-рівному» Науковий журнал «Молодий вчений». № 8.1 (84.1). Херсон: ВД «Гельветика», 2020. 96 с. С. 27-30. URL: <http://molodyvchenu.in.ua/files/journal/2020/8.1/7.pdf>
4. Зимівець Н.В. Підприємницьке мислення як основа життєтворчої компетентності здобувача освіти у 21 столітті. Науковий журнал Грааль Науки №21: 28.10.2022. С. 216-218 Режим доступу: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.28.10.2022.039>
5. Зимівець Н.В.. Навчитися вчитися вчитися - головне завдання освіти у цифровому суспільстві. Науковий журнал «Грааль Науки» №22. .2022. Режим доступу: https://ukrlogos.in.ua/ua_conference_25_11_2022_grail.php
6. Інформаційно-комунікативні технології для якісної сучасної освіти. Методичний посібник : Українсько-польський досвід у програмі «Класна школа» / Ред. Вербицька П., Лучинська А., Магерський І. Педан-Слепухіна О. Львів, 2016. 178 с.
7. Макаренко А. С. Методика організації виховної роботи. Київ, 1990. 224 с.
8. Мешко О.І. Психологія вищої школи. Навчальний посібник. Тернопіль: «Вектор»,-2018. - 196 с.
9. Пашенко М. І. Педагогіка : навч. посіб. Київ : [б.в.], 2019. 228 с.
10. Приходько Т.П., Приходько І.П. Формування готовності майбутніх економістів до викладацької діяльності в процесі магістерської підготовки: теоретико-методичний аспект: Монографія. _ Дніпро: Біла К.О., 2010.-202 с.
11. Приходько Т.П. Вступ до викладацької діяльності. Методичні вказівки. Дніпро, 2023.
12. Пономарьова Г., Репко І., Одарченко В. Практикум з педагогіки: навч. посіб. Комун.закл. «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харків. Облради. Харків: ТО Ексклюзив, 2017. 243 с
13. Січкаренко Г. Г. Трансформації вищої освіти в незалежній Україні : моногр. / Г. Г. Січкаренко. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2014. – 362 с.

14. Шляхтун П. П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін : навч. посіб. К. : Академія, 2011. 224 с.

8. Інформаційні ресурси:

1. Електронна бібліотека НПУ імені М. П. Драгоманова. URL: <http://lib.npu.edu.ua>
2. Етичний кодекс ученого України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09> (
3. Буяльська Т.Б. Робота кураторів академічних груп у вищому навчальному закладі: методичний посібник / Т. Б. Буяльська, М. Д. Прищак, Л. А. Мацко. [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://posibnyky.vntu.edu.ua/>
4. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір https://minjust.gov.ua/m/str_37188
6. Методична скарбничка. Група кафедри педагогіки та спеціальної освіти. URL: <https://www.facebook.com/groups/dpe.dnu/>
7. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. URL: <http://tyachiv.osv.org.ua/nacionalna-doktrina-rozvitku-osviti-14-19-44-26-09-2018/>
8. Офіційний сайт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: веб-сайт. URL: <http://naqa.gov.ua>
9. Репозиторій ДНУ імені Олеся Гончара. URL: <http://repository.dnu.dp.ua:1100>